

اقدام فوری

نسرین ستوده به خاطر دفاع از حقوق زنان زندانی شده است

وکیل و مدافع حقوق بشر نسرین ستوده از زمان دستگیری در ۲۳ خرداد در زندان اوین تهران در بازداشت به سر می‌برد. او با اتهاماتی از قبیل «تبلیغ علیه نظام» و «اجتماع و تبانی علیه امنیت ملی» رو به رو شده است. اساس این اتهامات فعالیت حرفه‌ای او به عنوان وکیل مدافع زنانی است که به طور مسالمت‌آمیز علیه حجاب اجباری اعتراض کرده‌اند. نسرین ستوده یک زندانی عقیدتی است.

نسرین ستوده، مدافع حقوق بشر و برنده جوایز حقوق بشری در روز ۲۳ خرداد در خانه‌اش در تهران دستگیر و به بند زنان اوین منتقل شد. در زمان دستگیری به او اطلاع داده شد که برای اجرای یک حکم حبس پنج ساله به دلیل اتهاماتی که هیچگاه برای آن‌ها محاکمه نشده بازداشت می‌شود. از آن زمان به وی گفته شده که با اتهامات جدید «تبلیغ علیه نظام» و «اجتماع و تبانی برای ارتکاب جرم علیه امنیت ملی» روبرو است. او از سپردن وثیقه ۶٫۵ میلیارد ریالی (۱۵۰۰۰۰ دلار آمریکا) امتناع کرده و گفته است که این اتهامات بی‌اساس و ساختگی هستند.

اتهامات نسرین ستوده از فعالیت صلح‌آمیز وی به عنوان وکیل مدافع زنانی که به دلیل اعتراض مسالمت‌آمیز علیه عمل تحقیرآمیز حجاب اجباری در ایران دستگیر شده و مورد پیگرد قانونی قرار گرفته‌اند نشأت می‌گیرد. این دستگیری‌ها در دی ماه ۱۳۹۶ پس از آن شروع شد که دختری با در آوردن روسری خود و تکان دادن آن در انتهای یک تکه چوب با ایستادن روی یک سکو به تنهایی به عمل اعتراضی دست زد، عملی که توسط تعداد بی‌شماری از زنان دیگر در سراسر کشور در کمپینی معروف به «دختران خیابان انقلاب» تکرار شد. به نظر می‌رسد فعالیت‌هایی که نسرین ستوده در نقش خود به عنوان وکیل مدافع از جمله دیدار با موکلان خود انجام داده به منظور ایجاد یک پرونده کیفری علیه وی به کار رفته است. به گفته رضا خندان، همسر نسرین ستوده، او اعلام کرده است که به دلیل اینکه نمی‌تواند در بازداشت، از این زنان دفاع کند و نیز اینکه اعتقاد دارد حجاب اجباری «غیر انسانی و برخلاف حقوق بشر است» قصد دارد تا زمان آزادی روسری خود را در زندان از سر بردارد.

نسرین ستوده قبل از دستگیری از تصمیم قوه قضاییه در اجبار بازداشت‌شدگان مواجه با اتهامات خاصی از جمله اتهامات مرتبط با امنیت ملی به انتخاب نمایندگان حقوقی خود از لیست وکلایی که توسط رئیس قوه قضاییه بررسی و تایید شده‌اند به طور علنی انتقاد کرده و آن را تضییع کننده حق بازداشت‌شدگان در انتخاب وکیل منتخب خود دانست. مدافعان حقوق بشر در ایران همچنین به این نکته با حیرت و خشم اشاره کرده‌اند که لیست تهیه شده برای استان تهران شامل دادستان‌ها و قضات پیشینی می‌شود که از استقلال عمل برخوردار نیستند. به گفته رضا خندان مقامات از تایید وکیل که نسرین ستوده به نمایندگی خود برگزیده سرباز زده و گفته‌اند که او باید وکیلی از لیست استان تهران انتخاب کند.

لطفاً سریعاً به زبان انگلیسی، فارسی یا به زبان خود از مقامات ایران تقاضا کنید که:

- فوراً و بدون قید و شرط نسرین ستوده را آزاد کنند زیرا او یک زندانی عقیدتی است که صرفاً به دلیل فعالیت‌هایش به عنوان وکیل مدافع حقوق بشر از جمله دفاع کردن از زنان معترض به حجاب اجباری در ایران بازداشت شده است؛
- تضمین کنند که نسرین ستوده به خانواده و وکیل انتخابی خود دسترسی منظم داشته باشد؛
- تضمین کنند که وکلا در ایران بتوانند کار خود را بدون هراس، مانع و آزار یا پیگرد قانونی انجام دهند و از حقوق آنان در آزادی بیان و شرکت در مباحث عمومی موضوعات مرتبط با قانون، اجرای عدالت و تبلیغ و دفاع از حقوق بشر حمایت کنند.

لطفاً درخواست‌های خود را تا قبل از ۲۵ مرداد ۱۳۹۷ به آدرس زیر ارسال کنید:

رئیس قوه قضاییه
آیت الله صادق لاریجانی
برسد به دفتر روابط عمومی
پلاک ۴، بن بست ۱ عزیزی
بالا تر از چهارراه پاستور
خیابان ولیعصر، تهران، ایران

دادستان کل تهران
عباس جعفری دولت آبادی
دفتر دادرسی عمومی و انقلاب
نبش میدان ۱۵ خرداد
تهران، ایران
وزیر امور خارجه

محمد جواد ظریف
برسد به دست نمایندگی دائم ایران در سازمان ملل در ژنو
شمن دو پوتی-سکونه پلاک ۲۸
۱۲۰۹، ژنو، سوئیس

همچنین لطفاً نسخه‌هایی را به نمایندگی‌های دیپلماتیک وابسته به کشور خود بفرستید. لطفاً آدرس‌های دیپلماتیک محلی خود را در قسمت پایین وارد کنید:
نام آدرس ۱، آدرس ۲، آدرس ۳، فاکس شماره فاکس ایمیل آدرس ایمیل احترامات احترامات

اقدام فوری

اطلاعات تکمیلی

رضا خندان در طی بازدیدی که در ۲۷ خرداد در زندان اوین داشت اطلاع یافت که به نسرین ستوده گفته شده که اتهامات او مرتبط با «تبانی» با شاپرک شجری زاده بوده است. شاپرک شجری زاده یکی از موکلان نسرین ستوده در پرونده‌های بود که علیه عده‌ای از زنان به دلیل اعتراض به حجاب اجباری تشکیل شده بود. رضا خندان در واکنش به این موضوع گفته است: «این خنده‌دارترین حرفی است که می‌توانند به یک وکیل بزنند که با موکلش تبانی و اجتماع داشته است. اساسا کار یک وکیل اجتماع با موکلش است. جالب‌تر این است که شاپرک چون در کاشان بود اصلا نسرین نتوانست به آنجا برود و هیچ اجتماعی در دادرسی کاشان صورت نگرفت.»

نسرین ستوده قبل از بازداشت شدیداً از اجرای اخیر تبصره ماده ۴۸ آیین دادرسی کیفری مصوب سال ۱۳۹۲ انتقاد کرده بود. این تبصره حق افرادی که با برخی جرائم از جمله جرائم مرتبط با امنیت ملی روبرو هستند را برای دسترسی به وکیل منتخب خود در مرحله تحقیقات مقدماتی سلب کرده و آن‌ها را مجبور می‌کند که وکیل خود را از لیست مورد تایید رئیس قوه قضاییه آیت‌الله صادق لاریجانی انتخاب کنند. در راستای این تبصره در تاریخ چهارم خرداد ۱۳۹۷ قوه قضاییه لیستی متشکل از ۲۰ وکیل مورد تایید حکومت را برای استان تهران صادر کرد که افراد می‌توانند از میان آنها انتخاب کنند. این لیست‌ها برای استان‌های دیگر هم تشکیل خواهند شد. مدافعان حقوق بشر در ایران به این موضوع اشاره کرده‌اند که این لیست شامل یک قاضی است که صدها حکم اعدام صادر کرده و نیز شامل دادستانی است که در محاکمات دسته جمعی معترضان مسالمت‌جو در پی اعتراضات سال ۱۳۸۸ دخیل بوده است. در این لیست نام هیچ وکیل زنی نیز به چشم نمی‌خورد. عفو بین‌الملل از اساس با این عمل مخالف است زیرا حق انتخاب وکیل را که یکی از ضمانت‌های اصلی حق دادرسی منصفانه است، نقض می‌کند. این سازمان از مقامات ایران به کرات تقاضا کرده است که ماده ۴۸ را برای انطباق با استانداردهای بین‌المللی دادرسی منصفانه لغو یا اصلاح نمایند. همچنین از سال ۲۰۱۵ میلادی عفو بین‌الملل روند در حال رشدی را ثبت کرده که در آن مقامات دادستانی و دادگاه‌های انقلاب به زندانیان عقیدتی و دیگر زندانیانی که به دلایل سیاسی بازداشت شده‌اند اجازه دسترسی به وکلای انتخابی خود را حتی در مرحله محاکمه نمی‌دهند. برای توجیه این کار مقامات به تبصره ماده ۴۸ آیین دادرسی کیفری ایران اشاره می‌کنند، درحالی‌که این تبصره تنها مربوط به مرحله تحقیقات مقدماتی است.

در تاریخ پنجم خرداد ۱۳۹۷ نسرین ستوده قبل از بازداشتش در مصاحبه‌ای با مرکز حقوق بشر در ایران گفت «آن حق دفاعی را که به طور نیم بند تا به حال برای این متهمان وجود داشت و کلاً با همه مخاطراتی که برای آنان ایجاد می‌شد و برای انجام وظایف حرفه‌ای تن به این مخاطرات می‌دادند و دفاع از این پرونده‌ها را به عهده می‌گرفتند، همان حق دفاع نیم بند هم به کلی از بین می‌رود... در نظر بگیرید متهمی که شاکی‌اش نهادهای قدرتمند نظامی یا امنیتی هستند، قاضی آنها در دادرسی مستقر در زندان اوین می‌نشینند که این دادرسی در داخل زندان و تحت شرایط امنیتی اداره می‌شود و فضایی مملو از رعب و وحشت بر آن حاکم است، متهم در چنین فضایی مورد تحقیقات مقدماتی قرار می‌گیرد و سپس آخرین مجرای تنفسی متهم را که وکلای مستقل و شرافتمند بودند را مسدود می‌ند، متهم در چنبره شرایطی قرار می‌گیرد که نمی‌تواند دفاعی از خودش بکند. در واقع با اجرای این تبصره و تایید این اسامی ما باید به کلی با نهاد وکالت در ایران خداحافظی کنیم... بعد از اجرای این قانون دریچه اطلاع رسانی درباره پرونده‌ها و متهمان سیاسی بسته می‌شود و این نقض حقوق متهم را آسان‌تر می‌کند و فعالان سیاسی و مدنی در بی‌خبری بازداشت، بازجویی و محاکمه و یا مجازات می‌شوند.»

نسرین ستوده قبلاً در ژانویه ۲۰۱۱ با اتهاماتی شامل «تبلیغ علیه نظام» و «اجتماع و تبانی برای ارتکاب جرم علیه امنیت ملی» برای کارش به عنوان یک وکیل به ۱۱ سال حبس محکوم شده بود. حکم وی در مرحله تجدید نظر به شش سال حبس تخفیف داده شد و او زودتر در سپتامبر ۲۰۱۳ پس از دریافت عفو آزاد شد. نسرین ستوده سالهاست که به خاطر فعالیت‌های خود به عنوان وکیل مدافع حقوق بشر با آزار و اذیت، ارباب، حبس و نیز ممنوعیت از حرفه وکالت روبرو بوده است، ممنوعیتی که او توانست پس از یک دوره چند ماهه تحسن در مقابل قانون وکلای دادگستری ایران در سال ۲۰۱۴ لغو کند. پس از آزادی از زندان در سال ۲۰۱۳ با وجود تلاش‌های مقامات ایران برای محدود کردن کار وی از طریق رد بسیاری از درخواست‌های او برای وکالت افراد بازداشت شده با اتهامات سیاسی، او به کار خود به عنوان یک وکیل ادامه داد. در سال ۲۰۱۲ هنگامی که در زندان بود جایزه ساخارف برای کار حقوق بشری به او اهدا شد.